

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ИНСТИТУТ ПО

МИНЕРАЛОГИЯ И КРИСТАЛОГРАФИЯ

№

059/11-10-15/15.09.25

СОФИЯ

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност “ДОЦЕНТ”
по научна специалност 4.4 Науки за Земята (Минералогия и кристалография; за нуждите
на научно направление „Минералогия и минерални суровини“ в Института по
минералогия и кристалография при Българска академия на науките)
обявен в „Държавен вестник”, бр. 36 от 29.04.2025

Кандидат: *гл.ас. д-р Елена Славчева Тачева, ИМК-БАН, департамент “Минералогия и
минерални суровини”*

Член на Научното жури: *проф. д-р Ирена Минчева Пейчева, Геологически институт при
Българска академия на науките (ГИ-БАН)*

1. Обща характеристика на кандидата и на представените материали

Единственият кандидат по обявения от Института по минералогия и кристалография при Българска академия на науките (ИМК-БАН) конкурс за заемане на академичната длъжност “ДОЦЕНТ” по научна специалност 4.4 Науки за Земята - Минералогия и кристалография, е гл.ас. д-р Елена Славчева Тачева. Тя е завършила Геолого-географския факултет на Софийския университет «Св. Климент Охридски» през 2002 г. От 2006 г. е редовен докторант в ИМК-БАН с тема на дисертационния труд „Минералого-геохимични характеристики на акцесорни минерали от Петроханския плутон”, който защитава успешно през 2013 г. (след прекъсване поради отпуск по майчинство). Научните ѝ интереси са свързани с тематиката, развивана от ИМК-БАН, където остава след докторантурата, първоначално като асистент, а от 2018 и като главен асистент. Важна стъпка в научното израстване на д-р Елена Тачева е усвояването на специализирани методи за изследване на минерали, материали и скали и особено развитието на знания и умения за работа с електронен микроскоп с EDS-WDS през последните над десет години. Това ѝ даде възможност да се развие като ценен специалист не само за ИМК-БАН, но и за научната общност в България.

За участие в настоящия конкурс д-р Елена Тачева е представила общо 34 статии извън списъка към дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен «Доктор». Документите за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност “ДОЦЕНТ” са добре подредени и всички материали са ясно и точно отделени. По всички категории има представени статии, надхвърлящи минималните изисквания за присъждане на академичната длъжност. Според изискванията на показател «В» от новия Закон за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане (ПНП) в ИМК-БАН, в подадените за конкурса документи кандидатът е включил 11 статии с обща сума 107 точки при изискуеми 100 точки. Доказателствените материали по показател «Г» са статии със сбор от 226 точки, позволяващи «преизпълнение» на показателя от минимум 220 точки.

Представените от кандидата статии са в различни списания. Сред списанията с висок импакт фактор (квартили Q1 и Q2) са Archaeological and Anthropological Sciences (Q1

по SJR за 2019г.), Journal of Thermal Analysis and Calorimetry (Q2), Minerals (Q2), ChemistryOpen (Q2). Болшинството публикации са в български списания, които отдавна (Comptes rendus de l'Academie Bulgare des Sciences - Доклади на Българската академия на науките) или от скоро също притежават импакт фактор или импакт ранг (Списание на българското геоложко дружество, Geologica Balcanica).

Импактът на представените от Елена Тачева публикации може да се оцени от цитиранията им; в представената справка те са в количество позволяващо надхвърляне на изискуемия минимум (215 при минимум от 60 точки), като болшинството цитати са в международни списания с импакт фактор. Индексът на Хирш на д-р Елена Тачева според SCOPUS е 2.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическа дейност.

Гл. ас. Е. Тачева е участвала в 4 национални и в 3 международни научни проекта. Тематиката на представените проекти е насочена към изследвания на магмени процеси, индикативни минерали в магми, геохимия и индикативни елементи и елементни отношения в минерали и скали; успешното ѝ сътрудничество с екипа на департамента по “Минералогия и минерални суровини” разширява интересите ѝ към рудни находища и археометрия/археоминералогия. В сътрудничество с изследователи от други департаменти на ИМК-БАН Елена Тачева развива и научно-приложни направления, свързани с естествени материали и органични съединения. В правилника на ИМК-БАН за прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) няма числови изискванията по показател „Е“, но те биха били значително над изискуемите в Правилника на БАН 30 точки (90 точки само от участия в проекти).

3. Основни научни и/или научно-приложни приноси

Научните и научно-приложните приноси на гл.ас. д-р Елена Тачева са в три основни тематични направления: 1) Минералогия и геохимия на скалообразуващи, акцесорни и рудни минерали; 2) Електронно-микроскопски изследвания на природни и изкуствени минерални фази; 3) Археоминералогия.

В направление 1 научните и научно-приложните приноси са в значителна степен заслуга на Елена Тачева, което личи и от неяната водеща роля в авторския колектив (първи или втори автор). Най-важните са: на примера на Петроханския плутон са изведени характерни особености в геохимията на акцесорни циркон, апатит, титанит и рудните магнетит и илменит, маркиращи процеси на смесване на магми с контрастен състав; акцесорният апатит чувствително реагира на промените в кристализационната среда, като формира иглести кристали (резултат от бързата кристализация на минерала при относително високо преохлаждане на базичната магма след смесване на контрастните топилки), растежни зони с ясни признаци на прекъсване на растежа и протичане на разтваряне, включване на различни елементи-следи в зоните на растеж, контролирано от равновесието топилка/фосфатен минерал; с точни CA-ID-TIMS датировки на циркони и

титанити е доказано по-късното внедряване на габровата магма в незазстинала средно-горнокорова камера със среден състав на магмата;

В направления 2 и 3 приносите са споделени между авторите, като приносът на Елена Тачева е в развитието и приложението на микроскопски и електронно-микроскопски техники за извеждането на важни нови данни и закономерности в морфологията и (гео)химията на известни и нови минерални и изкуствени фази.

4. Критични бележки и препоръки по представените трудове.

Препоръките ми към работата на Елена Тачева са основно за повече самостоятелност и увереност в собствените възможности и знания. Познавайки изследванията ѝ от дисертационния труд, както и допълнителните данни за обектите от тази дисертация, очакванията ми бяха (и са) за публикации като водещ автор във високо рангови научни списания. Въпреки широкия профил на изследвания (минералогия, геохимия, материалознание, археоминералогия), предпочитанията на изследователя трябва да личат от неговите проекти и публикации и да определят неговата основна експертиза. Надявам се като доцент да успее да подготви и осъществи свои собствени проекти, да привлече и увлича колеги от различни области на изследванията, както и млади колеги. Така ще има възможности както за собствено академично израстване и признание, така и за обучението на бъдещи изследователи и насочването им към приоритетни направления в Науките за Земята и материалознанието.

5. Заключение

Елена Тачева е покрила и надминала изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане в ИМК-БАН за заемане на академичната длъжност “ДОЦЕНТ” по научната специалност 4.4 Науки за Земята – Минералогия и кристалография. Направлението, в което работи, има нужда от нейното ангажирано участие в научно-изследователските проекти и обучението на докторанти и млади учени. Обобщавайки представените от д-р Е. Тачева материали по конкурса и техния анализ в точки 1-4, **оценявам положително кандидата** за заемане на академичната длъжност “ДОЦЕНТ” и препоръчвам на Научното жури и Научния съвет на ИМК-БАН да приеме кандидатурата.

15.09.2025 г.

Подпис:

**Заличено съгласно
чл.2 от ЗЗЛД**

(проф. д-р Ирена Пейчева)